

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

*Anexa nr. 10
la Hotărârea Consiliului INJ
nr. 12/1 din 13 octombrie 2023*

CURRICULUM

la disciplina

„STILISTICA ȘI REDACTAREA JURIDICĂ”
(candidați la funcții de judecător și de procuror)

AUTORI:

Ecaterina POPA,
Director interimar, INJ,
magistru în drept, formator INJ

Tudor PAPUC,
Secretar-șef adjunct
al Curții Constituționale,
formator INJ

Sergiu RUSSU,
procuror-șef interimar al Procuraturii pentru Combaterea
Criminalității Organizate și Cauze Speciale,
formator INJ

AVIZAT

Cezara-Elena POLISCA
șef al Secției didactico-metodică și
formare formatori

CHIȘINĂU, 2023

I. PRELIMINARII

Redactarea actelor utilizate în practica de urmărire penală și în cea judiciară presupune întocmirea lor în strictă conformitate cu prevederile legale, dar și cu respectarea normelor esențiale de limbă și stil specifice acestor tipuri de texte. Modalitățile de redactare a textelor aparținând registrului stilistic juridic se dezvoltă și se perfecționează continuu, deși, de cele mai multe ori, acestea respectă unele modele/tipare deja consacrate în practica judiciară. În același timp, chiar dacă la nivel editorial sunt elaborate mai multe ghiduri de redactare, culegeri de modele de acte procedurale, suporturi de curs, în exprimarea (orală și scrisă) a judecătorilor, procurorilor și a altor participanți la efectuarea justiției persistă unele lacune care afectează calitatea actului de justiție în cele din urmă.

Obiectivele de bază ale disciplinei „Stilistica și redactarea juridică” sunt dezvoltarea la audienți a competențelor de redactare și stilizare a textelor juridice/actelor procedurale și estimarea avantajelor unei bune cunoașteri a normelor de stil aplicabile textelor în cauză.

Curriculumul cuprinde unități tematice care prevăd formarea abilităților de identificare a particularităților stilului textelor juridice, în general, și al actelor procedurale, în particular. Desfășurarea orelor de curs și a celor practice se va baza pe lucrul cu texte concrete și va urmări rezolvarea unor sarcini ce țin de aplicarea normelor de limbă și de stil, recunoașterea curenților stilistice și de modalitățile de înlăturare a acestor lacune.

II. COMPETENȚE

Prin studiul disciplinei, audientul va obține următoarele competențe:

- respectarea registrului stilistic adecvat la redactarea și stilizarea textelor cu caracter juridic în activitatea practică;
- aplicarea corectă a normelor de limbă și de stil la interpretarea și redactarea textelor juridice și a actelor procesuale;
- dezvoltarea abilităților practice de redactare a textelor juridice;
- aplicarea adecvată a tehnicilor de redactare specifice diferitelor categorii de texte juridice.

III. PRINCIPALELE OBIECTIVE

La sfârșitul studiului disciplinei, audientul va fi capabil să:

- recunoască elementele structurale și de conținut ale actelor utilizate în practică;
- argumenteze utilizarea unor unități lexicale/sintactice/de punctuație la redactarea textelor juridice și a actelor procesuale;
- identifice curențele de stil ale actelor redactate;
- întocmească un act procesual cu respectarea normelor de limbă și de stil și cu aplicarea tehnicii de redactare adecvate;
- estimeze avantajele unei exprimări adecvate a punctelor de vedere și a tezelor de lucru la redactarea textelor utilizate în practică;
- înlătorească inadvertențele gramaticale și să introducă în practica judiciară formulele juridice corecte de limbă română.

IV. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Denumirea disciplinei	Formatori	Semestrul	Total ore	Ore curs	Ore practice	Evaluarea
Stilistica și redactarea juridică	Ecaterina POPA	I	32	16	16	Evaluare continuă
	Tudor PAPUC					
	Sergiu RUSSU					

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Nr. d/o	Tematica	Ore curs	Ore practice
1.	Stilistica și stilurile funcționale ale limbii române. Particularitățile lingvistice ale stilului juridic. Corectitudinea lingvistică a actelor judecătorești.	4	0
2.	Aspecte lingvistice, tehnici de redactare/stilizare juridică a actelor procesuale civile, penale, contravenționale	4	4
3.	Valoarea stilistică a elementelor de vocabular, sintactice și de punctuație specifice actelor procedurale	4	4
4.	Redactarea și stilizarea actelor procedurale civile, penale, contravenționale	4	8
TOTAL		16	16

VI. UNITĂȚI TEMATICE

Unități tematice	Strategii didactice/Resurse logistice	Sugestii pentru lucrul individual
<i>Tema 1. Stilistica și stilurile funcționale ale limbii române. Particularitățile lingvistice ale stilului juridic</i>		
<i>Ore curs</i>		
1. Noțiunea de stil/stilistică și stiluri funcționale.	Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming Proiector/laptop Flipchart Acces la internet Soft ZOOM	
2. Caracteristicile și particularitățile lingvistice ale stilului juridic.		
3. Corectitudinea lingvistică a actelor judecătorești.		
<i>Tema 2. Aspecte lingvistice, tehnici de redactare/stilizare juridică a procesuale civile, penale, contravenționale</i>		
<i>Ore de curs</i>		
1. Aspecte lingvistice în actele procesuale civile, penale, contravenționale.	Curs – prelegere Proiector/laptop Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming	<i>Ore practice</i> Lucru pe texte Analiza mostrelor de text
2. Tehnici de redactare/stilizare juridică. Formule standard. Topica propoziției. Organizarea logico-juridică a enunțului.		

<p>3. Vocabularul adecvat. Carențe redacționale. <i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Delimitarea aspectelor lingvistice în cadrul actelor civile, penale, contravenționale. 2. Redactarea unor acte procesuale civile, penale, contravenționale, cu utilizarea vocabularului adecvat și cu respectarea normelor de limbă, stil, organizare sintactică a enunțului. 3. Identificarea carențelor redacționale (polisemia, echivocul, redundanța). 4. Lucru asupra carențelor de stil identificate în diverse acte din practica judiciară 	<p>Seminar Studiu de acte procedurale pe cazuri concrete Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru întocmirea unor tipuri de texte Tablă flipchart Soft ZOOM</p>	<p>Redactarea unor acte procesuale civile, penale, contravenționale.</p>
<p><i>Tema 3. Valoarea stilistică a elementelor de vocabular, sintactică și de punctuație specifice textelor cu caracter juridic, în speță, a actelor procedurale penale/procesuale civile</i></p>		
<p><i>Ore de curs</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Monosemia și „neutralitatea” stilistică a vocabularului specific textelor cu caracter juridic. Interpretarea semantică și stilistică a unor cuvinte și expresii. 2. Valoarea topicii propoziției. Plasarea adecvată a structurilor sintactice specifice (infinitivale, gerunziale etc.) la redactarea textelor cu caracter juridic. 3. Valoarea semnelor de punctuație. Utilizarea adecvată a virgulei. Delimitarea corectă a sensurilor enunțului în funcție de semnele de punctuație utilizate. <p><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Identificarea monosemiei/polisemiei și „neutralității” stilistice a vocabularului specific textelor cu caracter juridic. Interpretarea semantică și stilistică a unor cuvinte și expresii 2. Aprecierea valorii topicii propoziției. Plasarea adecvată a structurilor sintactice specifice (infinitivale, gerunziale etc.) la redactarea textelor cu caracter juridic. 3. Expunerea/explicarea valorii semnelor de punctuație. Utilizarea adecvată a virgulei, aplicare practică. Delimitarea corectă a sensurilor enunțului în funcție de semnele de punctuație utilizate. 	<p>Curs –prelegere Proiector/laptop Prelegere interactivă (cu suport vizual); Brainstorming</p> <p>Seminar Studiu de caz Lucru în grup cu repartizarea rolurilor pentru interpretarea unor elemente de structură și de conținut Tablă flipchart Soft ZOOM</p>	<p><i>Ore practice</i> Lucru pe texte Analiza mostrelor de text juridic Redactarea unor acte procesuale civile, penale, contravenționale.</p>
<p><i>Tema 4. Redactarea și stilizarea actelor procedurale penale/procesuale civile</i></p>		
<p><i>Ore practice</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Recunoașterea/Identificarea particularităților lexicale, morfologice, sintactice, stilistice în cadrul unor acte din practica judiciară. 2. Lucru asupra greșelilor de limbă, carențelor de stil comise frecvent/identificate în diverse acte din practica judiciară 	<p>Seminar Lucru în grup Lucru pe texte Analiza mostrelor de text Redactarea unor acte din practica judiciară</p>	<p><i>Ore practice</i> Lucru pe texte Analiza mostrelor de text juridic Studiu jurisprudențial Redactarea unor acte procedurale</p>

3. Redactarea/elaborarea proiectelor de acte din practica judiciară cu respectarea normelor de limbă și de stil cunoscute.	Soft ZOOM	penale/procesuale civile.
--	------------------	---------------------------

VII. EVALUAREA

Evaluarea continuă se va realiza prin:

- participarea audienților în cadrul orelor de curs și al celor practice;
- realizarea activităților individuale;
- redactarea unor texte juridice cu respectarea normelor de limbă și de stil.

VIII. BIBLIOGRAFIE

Acte legislative specifice domeniului de specialitate:

- Codul de procedură penală al Republicii Moldova din 14.03.2003;
- Codul de procedură civilă al Republicii Moldova din 30.05.2003;
- Codul penal al Republicii Moldova din 18.04.2002;
- Codul civil al Republicii Moldova din 1.03. 2019;
- Codul muncii al Republicii Moldova din 28.03.2003;
- Codul familiei al Republicii Moldova din 26.10.2000;
- Codul contravențional al Republicii Moldova din 24.10.2008;

Manuale:

1. Modele de acte judecătorești în procesul penal pentru judecătorii de instrucție, Chișinău, 2018
2. Modele de acte judecătorești în procesul contravențional, Chișinău, 2017
3. Hotărâri explicative în materie penală ale Plenului Curții Supreme de Justiție, Chișinău, 2018
4. Hotărâri explicative în materie civilă, Chișinău, 2018
5. Modele de acte procedurale în procesul penal. Chișinău, 2014
6. Modele de acte judecătorești. Procedura civilă. Chișinău, 2014
7. Manualul judecătorului pentru cauze penale. Chișinău, 2013
8. Manualul judecătorului pe cauze civile. Chișinău, 2013.

Bibliografie de profil:

1. Corectitudinea lingvistică a textelor judecătorești. Ghid pentru audienții Institutului Național al Justiției, Chișinău, 2020
2. Svetlana Guțu, *Corectitudinea textelor juridice*, Chișinău, 2018
3. Irina Condrea, *E timpul să vorbim corect*, Editura Prut, 2014
4. Alexei Palii, *Cultura comunicării*, Editura Epigraf, 2008
5. Barbu Berceanu, *Dreptul și limba. Știința dreptului și lingvistica. Succinte considerații teoretice și aplicative*, în Studii și cercetări juridice, XXVI, 1981, nr.3, p.247-266
6. Daniel J. Kornstein, *How to Write Right*, New York Law Journal, septembrie 2000
7. Dicționar ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române, Academia Română, 2010
8. Rodica Zafiu, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Editura Universității din București, 2001
9. Rodica Zafiu, *Limba și politică*, Editura Universității din București, 2007
10. Teodora Irinescu, *Lingvistică juridică*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2003
11. Teodora Irinescu, *Normă și abatere de la normă în terminologia juridică penală și civilă românească*, Iași, Casa Editorială „Demiurg”, 2004

12. Ghid practic al Departamentului de limba română din Direcția Generală Traduceri a Comisiei Europene
13. Richard K. Neumann, *Legal Reasoning and Legal Writing, Structure, Strategy and Style*, Aspen Publishers, 2001
14. Vitalie Marin, *Stilistica și cultivarea vorbirii*, Chișinău, 1991.
15. Drozda-Senkowska E., coord., *Capcanele raționamentului*. Ed. Polirom, Iași, 1998.
16. Wartburton N. *Cum să gândim corect și eficient*, Ed. Trei, București, 1999.